

NIEUWSBRIEF

NIEUWSBRIEF

midwinter 2009

Periodieke uitgave
Jaargang 5, Nr.2
Distributie : leden/donateurs
Sectie Weidevogelbeheer
Vanellus vanellus

Redactie : Thom Twerda 0341-353090
Jan Udding 038-4223610
06-21102212
Teun v.d.Vegt 0318- 578357
06-12841792

Weidevogelbeheer WBE Holten

Het bestuur van de sectie weidevogelbeheer Vanellus vanellus heeft als belangrijk speerpunt het ontwikkelen van weidevogelkringen. Bij weidevogelkringen kan gedacht worden aan een groep weidevogelbeheerders die lokaal contacten met boeren onderhouden, nesten opzoeken, markeren en het resultaat van de gemarkeerde nesten (nazorggegevens) terugsturen naar SBNL. De contactpersoon/weidevogelcoördinator, kortweg kringcoördinator, draagt er zorg voor dat dit goed verloopt en is gedurende het weidevogelseizoen aanspreekpunt voor de weidevogelbeheerders van de weidevogelkring.

Een praktijkvoorbeeld van een weidevogelkring is de groep weidevogelbeheerders rond Bunschoten/Spakenburg. Peter van der Mheen (kringcoördinator) en de andere weidevogelbeheerders rond Bunschoten/Spakenburg leveren daar kwaliteit en binnen SBNL/VV is dit bekend.

De afgelopen jaren is geprobeerd om weidevogelkringen op te richten middels een aantal landelijke bijeenkomsten, waarbij een grote groep vooral van gedachten wisselde over weidevogelbeheer in de breedste zin van het woord. Concreet is er weinig van de grond gekomen. Daarom gaan we het anders aanpakken nl. we gaan zelf "de boer" op. Het bestuur heeft er voor gekozen om nu de kleinschalige, lokale aanpak te hanteren en heeft daarbij de provincie Overijssel als pilot genomen. Teun van der Vegt, coördinator terreinbeheer/contactpersoon Vanellus vanellus, in dienst bij SBNL en ondergetekende gaan coördinatoren en voorzitters/secretarissen van WBE's bezoeken en aan de keukentafel de stand van zaken m.b.t. weidevogelbeheer en de organisatie daarvan binnen het werkgebied van de WBE uitdiepen.

Op 9 november hebben Teun en ik aan de keukentafel gezeten bij Hans Toorneman in het landelijk gebied rond Enter. Hans is coördinator van het weidevogelbeheer binnen de WBE Holten en praat gepassioneerd over het weidevogelbeheer in zijn gebied, heeft gebiedskennis, en heel belangrijk, hij kent ook veel mensen. Binnen de WBE Holten is een groep van circa 10 vrijwilligers (waarbij ook niet jagers) actief bij het weidevogelbeheer. Prachtig om te zien dat een WBE in bredere zin met de natuur bezig kan zijn.

De vrijwilligers doen op 750-800 hectare aan nestbescherming bij 15-17 boeren. In februari komen de weidevogelbeheerders bij elkaar om af te stemmen op het komende seizoen (hoe en waar weidevogelbeheer).

Vanuit de WBE wordt er aan boeren die een stuk gras t.b.v. de nesten laten staan een vergoeding uitgekeerd. Deze vergoeding komt uit de zaagopbrengsten.

Het zagen vormt een van de vele activiteiten waar de WBE Holten mee bezig is. Binnen de WBE zijn er verscheidene commissies die zich met allerlei activiteiten bezig houden. Zo is er niet alleen een weidevogelgroep, maar ook een groep die zich bezig houdt met de bevordering van de leefgebieden voor bijen en een groep die bij particulieren aan landschapsbeheer doet. Hiervoor ontvangt de WBE een directe vergoeding van de particulier of ontvangt men, bij subsidiëring, de beheersubsidie die voor het element geldt.

Ook wordt er door een groep binnen de WBE gewerkt aan het KLE-project. Dit project is tot stand gekomen door een samenwerkingsverband tussen SBB (Staatsbosbeheer) en SBNL. Deze samenwerking is vastgelegd in de Bruikleenovereenkomst en houdt in dat SBNL voor SBB circa 1000 hectare aan kleine landschapselementen beheert. Deze elementen bestaan uit bosjes, singels, houtwallen, kikkerpoelen ed. die door het hele land verspreid liggen.

Het daadwerkelijke beheer van deze elementen wordt niet door SBNL zelf gedaan, maar wordt uitbesteed aan vele WBE's. Zo ook WBE Holten die voor SBNL circa 30 hectare aan SBB elementen beheert. In ruil voor dit beheer krijgt de WBE de jacht op deze gronden en mogen ze een eventuele houtopbrengst houden.

Tot slot hebben Teun en ik met Hans afgesproken dat we in februari 2010, wanneer de weidevogelbeheerders bij elkaar komen, graag van de partij zijn.

Naast een gezellige avond hebben we ook een zinvolle avond gehad en bij mij begint de gedachte vorm te krijgen dat deze aanpak succesvol kan worden!

De volgende WBE's die Teun en ik gaan bezoeken zijn: WBE Beneden de Dinkel, de Koerkamp en het Hof van Twente.

Wordt vervolgd.

Jan Udding,
Voorzitter Sectie Weidevogelbeheer Vanellus vanellus

Een nieuw record?

De sportievelingen onder ons kunnen zich al verheugen op de aanstaande Olympische (winter) Spelen in februari in het Canadese Vancouver. Schaatsen is immers een oer Hollandse sport die wij als natuurmensen allemaal wel beoefenen of hebben beoefend. En nu hopen we natuurlijk op een imponerende Sven Kramer die twee nieuwe records rijdt. Maar daar gaat dit stukje niet over want ik bedoel een ander record.

Met de opwarming van de aarde zijn er voor ons andere mogelijkheden. Het vinden van het eerste kievitseizoen zou ook wel eens wat vroeger uit kunnen vallen. Temperatuur, het lichtregime en voldoende voedselaanbod zijn de belangrijkste componenten voor de kievit om haar eitje te leggen. Het jaar **2010** zou dan ook wel eens een **record jaar** kunnen worden.

Daarom hier een kort overzicht van de afgelopen eeuw met vroege en late vinddata :

	Vroegste en laatste dag eerste ei		
	in deze tien jaar		gemiddelde van 10 jaar
1900 tot 1909	17 maart	27 maart	21 maart
1910 - 1919	9	29	19
1920 - 1929	14	27	19
1930 - 1939	13	25	20
1940 - 1949	12	26	20
1950 - 1959	8	28	18
1960 - 1969	4	31	13
1970 - 1979	3	23	15
1980 - 1989	4	25	14
1990 - 1999	7	19	10
2000 - 2009	3	18	10

(data uit de Enkhuizer almanak beschikbaar gesteld door Hayo Piersma, Blaricum)

Weidevogel Kennisdag Friesland op 26 oktober 2009

Meer dan 200 bezoekers hebben zich laten informeren over het thema grensverleggend weidevogelbeheer. Het soortenbeheer, wat zo'n 10 jaar geleden is ingezet, wordt nu kritisch bekeken en een aantal sprekers maakt zich hard voor biotoopbeheer voor die gebieden die nog potentie hebben. Juist de gebieden van de agrarische natuurverenigingen, en vooral die aan biotoopbeheer doen, komen goed uit de bus. Het Bruto Territoriaal Succes (TBS) is hoopgevend omdat de neergaande trend bijna tot stilstand is gebracht. De "normale" achteruitgang van gemiddeld 8% is teruggebracht tot 2% bij de kievit, 3% bij de scholekster en tot +1% bij de tureluur (dit is dus groei!). De cijfers van de grutto zijn nog niet bekend.

Verder werkt men aan een website waarop ieder zijn info kwijt kan betreffende weidevogels.. Medio 2010 worden de resultaten van het onderzoek doodsoorzaak kuikensterfte bekend gemaakt. In 2010 wil men met nestchips een onderzoek doen om een beeld te krijgen hoe de broedperiode verloopt. Het blijkt dat predatie nog altijd een hot item is maar dat inschakeling van een WBE voor schadebestrijding steeds meer bespreekbaar wordt. Het voorbeeld van een gruttopul van 27 dagen oud, die vervolgens door een grote mantelmeeuw wordt verorberd, spreekt boekdelen bij de aanwezigen. Rapportage uit het veld blijft essentieel.

Overbodig te vermelden dat onze nog altijd zeer actieve oud voorzitter Johan Dijkstra aanwezig was.

R.Zevenbergen

Vogels en de Wet

In en buiten het broedseizoen

Het verstoren van beschermde vogels is niet toegestaan. Meestal gebeurt dit in het broedseizoen hoewel deze periode niet vast omlijnd is. Zo herinner ik me een gans die, in een heel zachte winter, op 12 december eieren begon te leggen en om de twee à drie dagen een ei legde en vervolgens half januari zat te broeden.

Wat wel in de **wet** is vastgelegd is :

- zoeken en rapen, uit het nest nemen of vernielen van eieren van beschermde diersoorten (art.12)

De meesten van ons zullen zich het **krantenartikel** herinneren van de vorig jaar in Brabant op bouwland geraapte kievitseieren. Een omstrede gebeurtenis daar de nesten en eieren zonder bescherming toch vernield worden en toch mag er niet geraapt worden. Voor bouwland zou ruimte moeten zijn voor een tijdelijke ontheffing.

Bij letterlijke handhaving van de wet zou de boer met zijn machines niet eens zijn werk kunnen doen, nl. beschadigen, vernielen of verstoren van nesten. (art.11)

Om tijdens het broedseizoen weilanden te kunnen maaien waarin jonge vogels zitten is een ontheffing van de Flora- en faunawet nodig (art.75 Ffwet) of er moet gewerkt worden volgens een goedgekeurde gedragscode. In de praktijk wordt voor het maaien van weilanden meestal geen ontheffing aangevraagd. Een gedragscode is nog in de maak. Boeren die maatregelen treffen om de vogels te beschermen, kunnen hiervoor subsidies ontvangen. (**Subsidieregeling natuur en landschapsbeheer, voorheen S.A.N**)

Het kan natuurlijk niet de bedoeling van de wetgever zijn om bepaalde bedrijfsactiviteiten onmogelijk te maken.

Ontheffingen voor schadebestrijding kunnen aangevraagd worden bij de Provincie. Overige ontheffingen (art.75) worden aangevraagd bij het ministerie van LNV, Dienst Regelingen. Wanneer er een vrijstelling geldt, bijvoorbeeld voor het plaatsen van nestbeschermers ter bescherming van weidevogels, dan hoeft geen aparte ontheffing gevraagd te worden. Handelt men echter in strijd met aan de vrijstelling verbonden voorwaarden, dan overtreedt men de Flora – en faunawet. Dit is een economisch delict waarvoor proces verbaal opgemaakt kan worden (art, 79 lid 2 Ffwet).

Th.Twerda

In Memoriam: Piet van Hout

Na een ernstige ziekte overleed op vrijdag 2 oktober 2009 te midden van zijn naasten Mr. Piet Thijs van Hout, oud burgemeester van de gemeente Hasselt (Ov.) en de gemeente Elburg. Met zijn rijzige gestalte was hij het toonbeeld van een charismatisch bestuurder. Het respect en de waardering die hem in zijn loopbaan ten deel viel kwam op een indrukwekkende wijze tot uiting in de dankdienst voor zijn leven op woensdag 7 oktober 2009 in de Grote- of St.Nicolaaskerk te Elburg.

Ook in de liturgie werd zijn passie en betrokkenheid bij de natuurbeleving beeldend tot uitdrukking gebracht in enkele treffende opnamen van de kievit, de vogel die in het voorjaarsgebeuren voor hem zo'n unieke plaats innam. In de overvolle kerk beleefden de aanwezigen een uit het hart gegrepen dankwoord van zijn dochter Anne-Marie. Zij begon haar toespraak met de verwachtingsvolle openingszin: "Ik wil u vertellen hoe mijn vader werkelijk was". Op ontroerende wijze verhaalde zij hoe haar vader haar als klein meisje de geheimen van het kievitseieren zoeken probeerde bij te brengen. Zittend achter een hek vroeg zij zich af waarom gaan wij niet direct het weiland in om dit systematisch af te zoeken. Het werd haar op indringende wijze spoedig duidelijk gemaakt dat deze methode indruiste tegen het zgn. 'zoeken op de kievit'. Hetgeen zoveel wil zeggen dat het bestuderen van de gedragingen van de kievit een wetmatigheid is binnen de kunst van het eierzoeken. Dat geduld hierbij een grote rol speelt behoeft geen betoog.

Een beeld van dat kleine meisje samen met haar vader achter dat hek zal op het netvlies van menig aanwezige zijn gedrukt. Een onvergetelijke en unieke ondervinding waar je jaloers op kunt zijn.

Piet behoorde tot één van de eerste leden van de in 1987 opgerichte vereniging Vanellus vanellus. Hij was sterk betrokken bij het verenigingsgebeuren dat gedurende mijn voorzitterschap van de vereniging tot een nauwe samenwerking leidde. In de onderhandelingen met derden speelde hij een gedegen rol.

Een sympathieke en aimabele persoonlijkheid is van ons heengegaan. Wij zullen hem missen.

Johan Dijkstra

Contactavond

Traditiegetrouw is onze contactavond de 2e vrijdag in maart. Voor aankomend jaar betekend dit dat de avond georganiseerd wordt op **12 maart 2010**.

Nadere gegevens kunt u half februari verwachten.

Nazorggegevens

Uit de overzichten die de heer André Koudijs heeft opgesteld na aanleiding van de ingestuurd inventarisatielijsten zijn er een aantal opvallende zaken. Zo waren er in 2008 nog 333 beheerders tegenover 250 van dit jaar en is het totaal beheerde hectares gezakt van 26200 in 2008 naar 16621 hectare in 2009.

Deze vrij drastische achteruitgang van beheerders en hectares is deels verklaarbaar doordat er enkele WBE's en weidevogelkringen/verenigingen SBNL de gegevens aanlevert terwijl deze niet altijd als donateur geregistreerd staan en ook niet consequent de gegevens aanleveren. Echter gaat het hierbij slechts om enkele organisaties die niet een verschil van circa 9.500 hectare voor hun rekening nemen. De enige verklaring voor de terugname is dan ook dat het aantal actieve leden is gedaald. Uit de opmerkingen die met de gegevens worden meegezonden valt dan ook op te maken veel fanatieke vrijwilligers vanwege de leeftijd en/of gezondheid niet meer in staat zijn om het veld in te gaan.

Het moge duidelijk zijn dat er zodoende ook minder legsels zijn gevonden dan vorig jaar. Opvallend is echter wel het aantal uitgekomen nesten per ha van kievit, tureluur, grutto en scholekster ongeveer gelijk is gebleven.

Verdere gegevens en de tabellen worden tijdens de landelijke contactavond gepresenteerd. Namens SBNL/Sectie weidevogelbeheer Vanellus vanellus wil ik u dan ook van harte uitnodigen om deze avond bij te wonen.

Tenslotte wensen bestuur en redactie U goede feestdagen en een voorspoedig 2010.